

Gabinet. Shirin Neshat

La incursió de Neshat en el cinema es desenvolupa a partir del 1997, any en què realitza la primera pel·lícula -fins aleshores s'havia centrat en la fotografia com a mitjà artístic-. Gràcies als recursos que li proporciona el mitjà cinematogràfic, Neshat potencia encara més el factor narratiu i aprofundeix en les divergències entre gèneres, les diferències entre cultures, com reflecteixen les videoinstal·lacions *Turbulent* (1998), *Rapture* (1999) i *Fervor* (2000).

No obstant això, continua recurrent a la imatge fixa, com reflecteix l'obra procedent de la col·lecció *Es Baluard*, un tríptic de gran format que mostra l'inici de la videoinstal·lació *Fervor*. En aquesta ocasió, Neshat planteja una visió més íntima de la divergència entre gèneres, l'escena no és interpretada per dos col·lectius aquest cop, sinó per un home i una dona, l'individu —recorda així l'anul·lació de la individualitat en la societat iraniana contemporània—. De manera fortuïta, ambdós es troben en un entorn obert i solitari, una cruïlla de camins on s'aturen momentàniament i intercanvien una mirada ràpida mentre prossegueixen el seu recorregut en solitud.

L'atracció, subtil, en què no s'estableix cap contacte tret del visual, tampoc no és permesa en la societat iraniana, sotmesa a un control religiós i social. El tríptic acaba amb la imatge de l'acció del personatge masculí, que s'atura i es gira per seguir-la amb la mirada, la qual cosa remet de nou al paper submís i passiu de la dona en la societat islàmica.

1 "In conversation with Shirin Neshat". Texte inclòs en el catàleg de l'exposició «Shirin Neshat», Viena/Londres: Kunsthalle Wien / Serpentine Gallery, 2000, p. 27

2 Text traduït a l'anglès per Salar Abdo. Catàleg de l'exposició «Shirin Neshat: Two installations». Columbus, Ohio: Wexner Center for the Arts/The Ohio State University, 2000, p. 37

Dates de l'exposició: 10/03/2017-29/10/2017

Horaris del museu:

Dimarts a dissabte de 10 a 20 h.

Diumenge de 10 a 15 h.

Dilluns tancat

ESBALUARD | museu d'art modern
i contemporani de palma

D'origen iranià, Shirin Neshat viu i treballa a Nova York. Amb 17 anys deixa el seu país natal i es trasllada als Estats Units, on estudia i es gradua en Belles Arts a la Universitat de Califòrnia, Berkeley. Després de retornar a l'Iran el 1990, Neshat sent la necessitat de connectar de nou amb la seva cultura, reflexionar sobre la profunda transformació del país i conèixer la revolució islàmica i els seus efectes, per això planteja a la seva obra un debat filosòfic que manté un clar transfons crític. Així, l'experiència personal transita pel seu treball, l'exili forçat, el que significa ser dona i artista en el seu país natal, al mateix temps que planteja qüestions universals com la memòria, la pèrdua, la llibertat...

La fotografia es converteix en el seu principal mitjà d'expressió, amb el qual aconsegueix transmetre un realisme contundent i necessari per al seu treball. «Women of Allah» (1993-1997) va ser la primera sèrie; hi varen col·laborar diversos fotògrafs que captaren l'artista o fragments del seu cos, sobre el qual inscrivia referències de poetes i escriptores iranianes confrontades amb la dura presència d'armes. El 1997 fa el pas cap a la imatge en moviment, la cinematografia i el vídeo, realitza pel·lícules en 16 i 35 mm creades per ser exposades en format de videoinstal·lació i després continua amb el llargmetratge *Women without Men* (2009) fou el primer-. Neshat destaca entre les seves influències el cinema iranià actual, especialment el director Abbas Kiarostami. Ateses les dificultats per filmar al seu país, Neshat ha optat per rodar en diversos països com el Marroc, Turquia i fins i tot Mèxic, llocs on es trasllada per recrear l'Iran.

A través de lectures subtils relacionades amb la poesia, la literatura i la música iranianes, Neshat incideix en la posició de la dona a la societat islàmica, per exemple la plantejada a *Turbulent* (1998), on el cantant masculí canta una cançó d'amor davant un públic -del seu mateix gènere- i quan acaba escolta una veu femenina que canta una peça sense text en solitari. O a *The Last Word* (2004), una de les obres més explícites a nivell polític, una artista que és interrogada i sotmesa al judici moral i que l'única manera que té de defensar-se és un poema —la cultura com a instrument envers el control governamental—. Entre els seus col·laboradors trobem el fotògraf Larry Barns, els compositors Sussan Deyhim i Phillip Glass o el director de fotografia Ghassem Ebrahimian.

Neshat planteja noves interpretacions de la revolució a través d'un joc d'oposats o dualitats tant a nivell conceptual com a nivell formal, home-dona, públic-privat, rebel·lió-conformitat, comunitat-individu, llar-exili... Un treball realitzat principalment en blanc i negre, un recurs a través del qual Neshat simbolitza la transformació de l'Iran després de la revolució.

OBRES

Shirin Neshat

Fervor, 2000

Vídeo, dos canals, blanc i negre, so

Duració: 10'

Cortesia de l'artista & Gladstone Gallery, Nova York i Brussel·les

Fervor -realitzada gràcies a l'encàrrec del Wexner Center a través del seu programa de residència- completa la trilogia fílmica iniciada amb *Turbulent* el 1998 i seguida de *Rapture* el 1999.

La sexualitat i el desig, temes tabú a les societats islàmiques, especialment a l'espai públic, convergeixen en aquesta narració filmada a Marràqueix, el Marroc —un dels llocs en els quals Neshat roda per recrear l'Iran—. El vídeo comença als exteriors de la ciutat, centrat en l'atracció romàntica dels dos protagonistes, un home i una dona, que es troben en una cruïlla i intercanvien una mirada ràpida mentre prossegueixen el seu camí.

Dues projeccions simultànies, ubicades l'una al costat de l'altra, donen forma a aquesta obra videogràfica realitzada en blanc i negre, una narració dual plantejada des de la complementarietat. Mentre manté la distinció i la separació de gèneres a la societat iraniana, l'artista eludeix la confrontació —al contrari que a *Turbulent* i a *Rapture*, en què els gèneres s'oposen—, atès que tant els homes com les dones compartien el tabú sexual.

Llargues seqüències sense diàlegs, exceptuant els cants femenins que s'alternen amb la veu de l'imam, la simplicitat característica de Neshat mitjançant la qual ens transmet la forta càrrega simbòlica d'ambdós intèrprets, la diferència entre gèneres. Aquesta qüestió es materialitza de manera evident a nivell compositiu quan recorre a la doble projecció, igual que a les altres dues obres de la trilogia, i quan mostra de manera més detallada l'acció del personatge masculí en detriment del femení.

Les dones abillades amb el xador, eliminant qualsevol rastre del seu cos, entren a la sala de reunions, sala separada dels homes per una cortina negra que divideix l'espai interior.

El motiu de la reunió no està definit, com relata Neshat: «El propòsit d'aquesta cerimònia és ambigu: mentre d'una banda podria ser un esdeveniment polític, de l'altra la situació sembla una actuació de teatre —un home amb barba dret sobre una plataforma que es dirigeix al públic—. Aquest personatge carismàtic pronuncia un discurs, una lliçó moral sobre “el pecat” implícit en els “desitjos”. Conta la història de l'Alcorà sobre Youssef i Zolikhha —una història tan famosa com Romeu i Julieta...—. A mesura que la conversa es fa més intensa i agressiva pel que fa al to, l'entusiasme inicial de l'home i la dona, i el modest flirteig en pantalla, es converteixen en un profund sentiment d'ansietat, confusió i culpa, que finalment condueix a la sortida ràpida de la dona. La narració acaba sense que els protagonistes hagin fet cap contacte verbal o físic»¹.

Extracte del monòleg (traducció a l'anglès)²:

Of sin we shall speak of this day
And of the twin natures of mankind.
Speak of this transient world
Unto which we are born and tested.

We shall speak of how the divine breath
Was passed unto him
And the angels, all, made to bow before him
Save for one -Satan-
Whose envy refused him submission.

And the story of Yusef and Zuleikha bore
Witness to this duality;
For Satan had so occupied her soul
That Zuleikha was made delirious
And played at every ruse
To possess the flesh of Yusef.

Woe unto you
Woe unto the sinful
Woe unto you
Woe unto the deceitful
Woe unto the seekers of the flesh
Woe unto those who follow the path of Satan

Dread and beware!
Beware of the Day of Judgement
Beware of the wrath of Allah
Curse be upon Satan
Curse be upon Satan.

Shirin Neshat

Sèrie «Fervor» (Couple at Intersection), 2000

Gelatina de plata , 119,5 x 152,5 cm c/u (tríptic)

Edició: 5/5

Es Baluard Museu d'Art Modern i Contemporani de Palma,
dipòsit col·lecció particular